

Sygn. akt **III AUa 1657/16**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 lipca 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Małgorzata Woźniak-Zendran

Sędziowie: SSA Marta Sawińska (spr.)

del. SSO Roman Walewski

Protokolant: st.sekr. sąd. Alicja Karkut

po rozpoznaniu w dniu 26 lipca 2017 r. w Poznaniu

sprawy (...) S.A. z siedzibą w M.

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w P.**

przy udziale zainteresowanych : J. K. i (...)sp. z o.o. z siedzibą w M.

o podstawę wymiaru składek

na skutek apelacji (...) S.A. z siedzibą w M.

od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu

z dnia 28 kwietnia 2016 r. sygn. akt VIII U 10437/14

1. oddała apelację;

2. zasądza od odwołującego na rzecz pozwanego kwotę 900 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w instancji odwoławczej.

del. SSO Roman Walewski	SSA Małgorzata Woźniak-Zendran	SSA Marta Sawińska
-------------------------	--------------------------------	--------------------

UZASADNIENIE

Decyzją z 2 października 2014 r. nr (...) znak (...), skierowaną do płatnika składek (...) S.A. w M. i ubezpieczonego **J. K.**, Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w P., określił przychód osiągnięty przez J. K. w okresach listopad – grudzień 2012 r. oraz luty – maj 2013 r., z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę u płatnika składek (...) S.A. w M. oraz z tytułu wykonywania umowy zlecenia zawartej z (...) sp. z o.o. w M. stanowiący podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe oraz na ubezpieczenie zdrowotne.

Od powyższej decyzji w przepisany trybie i terminie odwołała się spółka (...) S.A. w M., która wniosła o jej uchylenie oraz o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie oraz o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, podtrzymując dotychczasową argumentację.

Postanowieniem z 28 września 2015 r. Sąd Okręgowy, na podstawie art. 477¹¹ § 2 k.p.c., wezwał do udziału w sprawie w charakterze zainteresowanej (...) sp. z o.o. z siedzibą w M..

Zainteresowana Spółka poparła stanowiska odwołującej się Spółki.

Ubezpieczony J.K. nie zajął stanowiska w sprawie.

Sąd Okręgowy w Poznaniu, wyrokiem z 28 kwietnia 2016 r., sygn. akt VIII U 10437/14, odwołanie oddalił i zasądził od odwołującej się na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w P. 60 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Powyższe rozstrzygnięcie zostało wydane w oparciu o następujące ustalenia faktyczne i rozważania prawne:

(...) S.A. w M. jest od 18 września 2006 r. wpisana do rejestru przedsiębiorców KRS pod nr (...). Przedmiotem działalności odwołującej jest produkcja prefabrykatów betonowych, np. kręgów, podwalin pod ekrany akustyczne oraz biegów schodowych. Prezesem zarządu spółki jest G. B.. Biuro i hala produkcyjna spółki znajdują się w M. przy ul. (...) – spółka wynajmuje te obiekty od ich kolejnych właścicieli (w tym od 2010 r. od (...) Sp. z o.o. w M.) i korzysta na tej podstawie ze znajdujących się tam urządzeń przeznaczonych do produkcji.

Od 2007 r. odwołująca spółka wykonuje elementy betonowe – w tym biegi schodowe – dla stałego klienta w Niemczech. Początkowo ok. 30% produkcji spółki było przeznaczone na potrzeby klienta z Niemiec, obecnie – od 2013 r. – jest to 90%. Do 2010 r. elementy betonowe produkowane dla klienta z Niemiec były wykonywane wyłącznie przez pracowników spółki – nie korzystała ona z podwykonawców. Pracownicy wykonywali przy tym typowe biegi schodowe wg jednego projektu. Wówczas taki bieg schodowy wykonywany był przez poszczególne ekipy zatrudnionych pracowników - jedna ustawia formę, druga zalewa beton, a trzecia robi zbrojenia.

Przez okres dwóch lat spółka, celem realizacji zamówień nietypowych, zatrudniała niektórych swoich pracowników dodatkowo na podstawie umów cywilnoprawnych, w szczególności w oparciu o umowy o dzieło. Rodzaj zawieranych umów został zakwestionowany przez organ rentowy, który we wrześniu 2010 r. wydał decyzje stwierdzające, iż umowy te są umowami zlecenie a pracownicy z tego tytułu podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym. Odwołania od tych decyzji były rozpoznawane przez tut. Sąd.

(...) sp. z o.o. w M. powstała w 2005 r., przy czym początkowo jej siedziba znajdowała się w K..

W lipcu 2010 r. udziałowcem zainteresowanej została spółka (...) sp. z o.o. w G., która tytułem wkładu niepieniężnego wniosła do spółki prawo użytkowania wieczystego nieruchomości gruntowej przy ul. (...) w M. wraz z własnością znajdujących się na niej budynków biurowych, produkcyjnych i pomocniczych oraz instalacją technologiczną, tworzących węzeł betoniarski, wraz z urządzeniami towarzyszącymi i pomocniczymi. W związku z powyższym, w lipcu 2010 r. siedziba zainteresowanej została przeniesiona do M.. Od tego też momentu spółka wynajmuje budynki znajdujące się na ww. nieruchomości gruntowej spółce (...). Prezesem zarządu zainteresowanej i jednym z jej udziałowców jest od połowy 2010 r. J. S..

W latach 2010-2013 między spółką (...), a spółką (...) funkcjonowało niepisane porozumienie, na podstawie którego spółka (...) przejęła jako podwykonawca spółki (...) wykonywanie części zamówień na elementy betonowe (biegi schodowe). Zamówienia te pochodziły od stałego klienta spółki (...) z Niemiec tj. firmy (...), przy czym były one kierowane wraz z projektem elementu do wykonania, bezpośrednio na skrzynkę mailową Prezesa zarządu spółki (...). Dostęp do ww. elektronicznej skrzynki pocztowej miał także Prezes zarządu spółki (...) oraz inne osoby. Zainteresowana nie miała pisemnej umowy z niemieckim kontrahentem na tą współpracę.

Prezes spółki (...) był zatrudniony w firmie (...) na podstawie umowy zlecenia i w tym zakresie sprawował nadzór nad logistyką, sprawdzał, jaki jest zakres danego zamówienia, ile czasu i ile osób jest potrzebnych do jego wykonania, analizował warunki techniczne zamówienia. Prezes zarządu odwołującej nie musiał kontaktować się z klientem z Niemiec, gdyż nie było takiej potrzeby – zainteresowana przejęła bowiem warunki współpracy, w tym cenę, jakie miała Spółka odwołująca. Dla niemieckiego kontrahenta nic się nie zmieniło – poza tym, że do innej Spółki przesyłał zamówienia.

W celu wykonania zamówień, spółka (...) zatrudniała w ww. okresie na podstawie kolejnych umów cywilnoprawnych ok. 50-60 pracowników spółki

(...). Informacja o możliwości podjęcia pracy i w ten sposób „dorobienia” była przekazywana pracownikom odwołującej się Spółki m.in. na ich stołówce przez J. S., poprzez ogłoszenie wywieszane przed zakładem, po czym rozchodziła się tzw. pocztą pantoflową. Osoby chętne, w ramach umów cywilnoprawnych zawieranych z firmą (...) wykonywały te same czynności co w ramach umów o pracę zawartych z firmą (...), gdyż zajmowały się produkcją biegów schodowych dla klienta z Niemiec. W ramach umów cywilnoprawnych ww. osoby pracowały jednak po godzinach pracy wynikających ze stosunku pracy (w ciągu tygodnia pracy, jak i w weekendy) oraz w trakcie urlopów. Praca w ramach umów cywilnoprawnych odbywała się w tym samym miejscu co praca w ramach umów o pracę (w obiektach przy ul. (...) w M.), z wykorzystaniem częściowo tych samych urządzeń oraz form albowiem zainteresowana Spółka także posiadała urządzenia do produkcji biegów schodowych. Materiały do produkcji w ramach umów cywilnoprawnych, tj. cement, piasek, stal, dostarczała spółka (...). Odwołująca miała bowiem niższe ceny na dostawy tych materiałów i gdyby to zainteresowana zwróciła się do firm dostarczających te towary, to ich cena byłaby istotnie wyższa. Tymczasem cena zakupu towaru ma istotne znaczenie.

Wykonane elementy betonowe spółka (...) sprzedawała spółce (...), która następnie sprzedawała je dalej we własnym imieniu klientowi z Niemiec, wliczając do wystawionych faktur koszty zakupu materiałów. Spółka (...) nie miała wpływu na warunki wykonania zamówienia, w szczególności co do ceny – były one takie same jak w przypadku zamówień wykonywanych bezpośrednio przez Spółkę (...). Formalna zmiana wykonawcy zamówień nie zmieniała sytuacji klienta z Niemiec, za wyjątkiem tego, że zamówienia składał on w firmie (...). Zainteresowana nie posiadała certyfikatu zezwalającego na sprzedaż w elementów betonowych do Niemiec, jak i niezbędnego do eksportu zabezpieczenia kaucyjnego podatku VAT.

W okresie współpracy pomiędzy spółkami będącymi stronami postępowania, (...) S.A. zajmowała się głównie produkcją na rzecz EURO 2012 i nie była w stanie produkować dla niemieckiego kontrahenta tyle, ile on chciał.

Po zaprzestaniu współpracy z firmą (...) w 2013 r., wszystkie zamówienia na biegi schodowe dla klienta z Niemiec były składane bezpośrednio w spółce (...), która też we własnym zakresie je wykonywała. Wraz z podjęciem produkcji przez odwołującą, zaprzestała jej zainteresowana.

W okresie wykonywania zamówień dla klienta firmy (...) z Niemiec, spółka (...) nie prowadziła żadnej innej produkcji. Przychody zainteresowanej w okresie od września 2010 r. do kwietnia 2014 r., oprócz płatności za wykonanie zamówień na biegi schodowe, pochodziły z wynajmu obiektów przy ul. (...) w M.. W tym czasie zainteresowana wystawiła łącznie 105 faktur sprzedażowych z czego 99 faktur na odwołującą się spółkę (dotyczyły one wynajmu i sprzedawanych biegów schodowych). Z kolei spółka (...) nie wystawiała żadnych faktur, których odbiorcą byłaby odwołująca się Spółka. Zainteresowana nie płaciła odwołującej się za dostarczane materiały do produkcji.

Cena na fakturze sprzedażowej wystawianej przez odwołującą kontrahentowi z Niemiec była powiększana m.in. o wartość surowca użytego do produkcji przez zainteresowaną, jak i kilkuprocentowy zysk.

J. K. urodził się w (...) r. Ubezpieczony był zatrudniony w (...) S.A. w M. na podstawie umowy o pracę zawartej na czas określony od 01.11.2012 r. do 31.10.2017 r. W pełnym wymiarze czasu pracy wykonuje obowiązki zbrojarza. Pracuje w akordzie, wynagrodzenie zostało określone w stawce miesięcznej (płaca minimalna) plus premia uznaniowa. Pracę świadczy od poniedziałku do piątku w M. na terenie zakładu przy ul. (...). Do jego obowiązków należy wyłącznie

ustawianie form na schody - inni pracownicy zalewają je betonem i zajmują się dalszą produkcją schodów. Pracę przydzielają mu przełożeni – M. K. albo Ł. N., którzy ją także odbierają.

W trakcie świadczenia pracy na rzecz firmy (...) w ramach stosunku pracy, J. K. w okresach:

- od 2 listopada 2012 r. do 23 listopada 2012 r.,
- od 1 grudnia 2012 r. do 21 grudnia 2012 r.,
- od 2 stycznia 2013 r. do 31 stycznia 2013 r.,
- od 1 lutego 2013 r. do 20 lutego 2013 r.,
- od 1 marca 2013 r. do 13 marca 2013 r.
- od 2 kwietnia 2013 r. do 30 kwietnia 2011 r.

wykonywał kolejne umowy cywilnoprawne, nazwane „umowami zlecenia”, zawartymi z zainteresowaną - (...) sp. z o.o. w M.. Przedmiotem tych umów było każdorazowo wykonanie elementów betonowych za wynagrodzeniem w nim wskazanym.

W ramach ww. umów cywilnoprawnych, ubezpieczony wykonywał schody od początku do końca - wg rysunku ustawiał formę, po czym zalewał beton i robił zbrojenia. Czynności te wykonywał w weekendy, w M. przy ul. (...). Pracę przydzielali mu ci sami przełożeni – panowie M. K. albo Ł. N., którzy ją także odbierali i którzy także pracowali w oparciu o umowy zlecenia. Prawdopodobnie jej wykonania mógł sam kontrolować porównując z rysunkiem.

Z tytułu wykonania umów cywilnoprawnych J. K. otrzymywał uzgodnione w treści umowy zlecenie wynagrodzenie, płatne przez spółkę (...). I tak, w listopadzie 2012 r. otrzymał 1.585 zł, w grudniu 2012 r. 1.811 zł, w lutym 2013 r. 879 zł, w marcu 2013 r. 1.197 zł, w kwietniu 2013 r. 949 zł, w maju 2013 r. 1.157 zł. Spółka (...) opłaciła potrącone z wypłaty zleceniobiorcy składki na ubezpieczenia zdrowotne z tytułu wykonywania ww. umów cywilnoprawnych oraz podatek dochodowy. Wypłata miała miejsce do 10 dnia danego miesiąca za miesiąc poprzedni.

Z kolei z tytułu zatrudnienia w Spółce (...) otrzymywał do końca przepracowanego miesiąca wynagrodzenie: w listopadzie 2012 r. 1.500 zł, w grudniu 2012 r. 2.220 zł, od lutego do maja 2013 r. po 1.600,00 zł.

16-30 czerwca 2014 r. (z przerwami) ZUS przeprowadził w (...) S.A. w M. kontrolę m.in. w zakresie prawidłowości i rzetelności obliczania składek na ubezpieczenia społeczne oraz innych składek, do których pobierania zobowiązany jest Zakład, oraz zgłaszania do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego. 30 czerwca 2014 r. sporządzony został protokół kontroli. Pismem z 14 lipca 2014 r. spółka (...) wniosła zastrzeżenia do ustaleń protokołu kontroli. Pismem z 18 lipca 2014 r. organ rentowy poinformował o sposobie rozpatrzenia zastrzeżeń do protokołu kontroli.

Z kolei 2 października 2014 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych wydał zaskarżoną decyzję, w której doliczył ubezpieczonemu do przychodu uzyskanego z tytułu wynagrodzenia za pracę na rzecz odwołującej, przychód z tytułu umów zrealizowanych na rzecz zainteresowanej.

Zgromadzonym w sprawie dokumentom Sąd dał wiarę. Za wiarygodne Sąd Okręgowy uznał zeznania złożone przez G. B. i J. S. złożone w organie rentowym. Zeznaniami przesłuchanych za Spółki - zainteresowaną oraz odwołującą się - prezesom Sąd Okręgowy dał wiarę jedynie częściowo. Sąd pominął dowód z zeznań ubezpieczonego albowiem pomimo wezwań nie stawiał się na kolejne terminy rozpraw.

Sąd Okręgowy wskazał, że spór w sprawie dotyczył tego, czy J. K. realizując kolejne umowy zlecenia zawierane z (...) Sp. z o.o. w M. w okresie od listopada 2012 r. do maja 2013 r., świadczył pracę na rzecz (...) S.A. w M., w której był wówczas (i pozostaje nadal) zatrudniony na podstawie stosunku pracy. Ustalenie, że tak w istocie było, pozwoliłoby uznać ubezpieczonego – na potrzeby ubezpieczeń społecznych – za pracownika odwołującej się także w zakresie

wykonywania przedmiotowych umów cywilnoprawnych (art. 8 ust. 2a ustawy systemowej), a to z kolei oznaczałoby, że w podstawie wymiaru jego składek na pracownicze ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne należy uwzględnić kwoty wynagrodzenia otrzymanego za wykonanie umów zlecenia (stosownie do art. 18 ust. 1a i art. 20 ust. 1 ustawy systemowej oraz art. 81 ust. 1 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej).

Spółka (...) nie opłaciła za J. K. składek na ubezpieczenia społeczne z tytułu ww. umów cywilnoprawnych, ponieważ w okresach ich wykonywania był objęty ubezpieczeniem społecznym z tytułu umowy o pracę zawartej ze spółką (...), z podstawą wymiaru składek w przeliczeniu na okres miesiąca nie niższą od minimalnego wynagrodzenia za pracę (zgodnie z treścią art. 9 ust. 1 i 1a ustawy systemowej).

Zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 1 w zw. z art. 11 ust. 1 i art. 12 ust. 1 ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tj. Dz. U. z 2015 r., poz. 748.), obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu i wypadkowemu podlegają osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są pracownikami, z wyłączeniem prokuratorów. Stosownie do art. 8 ust. 1 ustawy, za pracownika uważa się osobę pozostającą w stosunku pracy, z zastrzeżeniem ust. 2 i 2a. W myśl art. 8 ust. 2a ustawy, za pracownika, w rozumieniu ustawy, uważa się także osobę wykonującą pracę na podstawie umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, albo umowy o dzieło, jeżeli umowę taką zawarła z pracodawcą, z którym pozostaje w stosunku pracy, lub jeżeli w ramach takiej umowy wykonuje pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy. W kontekście tego przepisu, Sąd Okręgowy powołał orzecznictwo, w tym uchwałę Sądu Najwyższego z 2 września 2009 r., II UZP 6/09 oraz wyrok z 18 października 2011 r., III UK 22/11, a także wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 18 grudnia 2012 r., III AUa 1031/12.

Sąd Okręgowy wskazał, że z regulacją art. 8 ust. 2a ustawy koresponduje unormowanie zawarte w art. 18 ust. 1a i w art. 20 ust. 1 tej ustawy, dotyczące problematyki podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne i powołał w tym kontekście stanowisko zaprezentowane w uchwale Sądu Najwyższego z 2 września 2009 r., II UZP 6/09 oraz w wyrokach Sądu Najwyższego z 14 stycznia 2010 r., I UK 252/09, z 22 lutego 2010 r., I UK 259/09 oraz z 18 października 2011 r., III UK 22/11.

Sąd Okręgowy wskazał, że przepisy art. 81 ust. 1, 5 i 6 ustawy z 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (tekst jedn.: Dz. U. z 2008 r., Nr 164, poz. 1027 ze zm.) stanowią, że do ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne pracowników (zgodnie z art. 66 ust. 1 pkt 1 lit. a ww. ustawy - pracowników w rozumieniu ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, czyli również w rozumieniu art. 8 ust. 2a ww. ustawy) stosuje się przepisy określające podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe tych osób. A zatem, w sytuacji ustalenia, że daną osobę należy kwalifikować jako pracownika na podstawie art. 8 ust. 2a ustawy systemowej, do ustalenia podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne zastosowanie znajdują przepisy określające podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe tych osób, z zastrzeżeniem ust. 5, 6 i 10. Stosownie do art. 85 ust. 1 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych za osobę pozostającą w stosunku pracy składkę jako płatnik oblicza, pobiera z dochodu ubezpieczonego i odprowadza pracodawca.

Sąd Okręgowy podkreślił, że art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych rozszerza pojęcie pracownika - o osobę, która wykonuje pracę na podstawie umowy cywilnoprawnej (umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, albo umowy o dzieło), co uzasadnia wnioskowanie, iż to właśnie ta umowa jest źródłem obowiązku umownego - świadczenia, beneficjentem którego jest jej pracodawca. Czynnikiem decydującym o tym, na rzecz jakiego podmiotu praca była de facto wykonywana, jest finalny efekt tej pracy, a ściślej rzecz ujmując należy w takiej sytuacji badać, który podmiot osiąga w ostatecznym rozrachunku korzyść z wykonania umowy. Nie jest wymagane, aby pracownik wykonywał w ramach umowy zlecenia takie same czy nawet podobne czynności, jak w ramach stosunku pracy. Mogą być to nawet czynności o zupełnie odmiennym charakterze. Istotne jest, że korzyści z tejże pracy uzyskuje pracodawca.

W ocenie Sądu Okręgowego, w analizowanej sprawie zachodziła podstawa do uznania, że ubezpieczony w ramach umów cywilnoprawnych zawartych z zainteresowaną świadczył faktycznie pracę na rzecz odwołującej się, której był pracownikiem.

Sąd Okręgowy wskazał, że w latach 2010-2013 spółki (...) i (...) związane były niepisanym porozumieniem, na podstawie którego Spółka (...) wykonywała elementy betonowe (biegi schodowe) jako podwykonawca Spółki (...). Strony nie wykazały, że wykonując zamówienia na biegi schodowe spółka (...) realizowała swoje własne zobowiązania wobec zamawiającego je klienta. Co prawda, zamówienia były przesyłane bezpośrednio do niej (na adres e-mailowy J. S.), jednakże nie jest to wystarczające, zdaniem Sądu Okręgowego, do uznania, że wiązały ją z zamawiającym bezpośrednie kontakty gospodarcze. Wręcz przeciwnie, jak ustalił Sąd Okręgowy, wyprodukowane przez spółkę (...) biegi schodowe były sprzedawane zamawiającemu we własnym imieniu przez spółkę (...) z zyskiem. Sąd Okręgowy pokreślił, że zamawiający był stałym klientem spółki (...), która od 2007 r. (do chwili obecnej) produkuje dla niego biegi schodowe. Co więcej, spółka (...) nie miała żadnego wpływu na ceny wyprodukowanych elementów betonowych (były one takie same jak ceny elementów wykonanych bezpośrednio przez firmę (...)), a nikt w jej imieniu nie kontaktował się z zamawiającym. Spółka (...) zaprzestała produkcji biegów schodowych w momencie, gdy produkcję tę podjęła ponownie odwołująca. Współpraca z zainteresowaną pozwoliła odwołującej na utrzymanie kontaktów z klientem z Niemiec i podjęcie produkcji na jego rzecz po zakończeniu realizacji zobowiązań wynikających z EURO 2012. Rola zainteresowanej w tym układzie była zdaniem Sądu Okręgowego czysto instrumentalna.

Sąd Okręgowy wskazał, że dla wykonania zamówień na biegi schodowe spółka (...) zatrudniała na podstawie umów cywilnoprawnych pracowników spółki (...) (w tym J. K.). Osoby te świadczyły pracę w ramach ww. umów cywilnoprawnych po godzinach pracy w spółce (...) (w ciągu tygodnia pracy, jak i w weekendy), zasadniczo w tym samym miejscu i z wykorzystaniem tego samego sprzętu co w ramach stosunku pracy. Nadzór nad nimi sprawowały te same osoby, które były ich przełożonymi, one również zajmowały się organizacją procesu produkcyjnego, by zrealizować zamówienie zgodnie ze zleceniem. Pracowano częściowo w tych samych pomieszczeniach przy użyciu nierzadko tych samych narzędzi i urządzeń. Materiały potrzebne do produkcji prowadzonej przez spółkę (...) dostarczała spółka (...), która następnie przy sprzedaży towaru klientowi z Niemiec uwzględniała w fakturze wydatki poniesione na zakup tych materiałów. Zleceniobiorcy wykonywali w ramach umów cywilnoprawnych elementy betonowe, które odwołująca produkowała już wcześniej dla klienta z Niemiec. Ustalając ostateczną cenę sprzedaży dla kontrahenta niemieckiego uwzględniano zysk na poziomie kilku procent.

Sąd Okręgowy miał na uwadze to, że wg treści umowy o pracę ubezpieczony na rzecz pracodawcy będąc mechanikiem zajmował się ustawianiem form służących do odlewania schodów, a w ramach umów cywilnoprawnych zawartych ze spółką (...) realizował cały proces technologiczny związany z produkcją biegów schodowych, niemniej nie miało to decydującego znaczenia dla sprawy. Sąd Okręgowy podkreślił, że bezsporne było bowiem to że efekt pracy z obu rodzajów umów o oparciu o które pracował, był finalnie sprzedawany przez pracodawcę, czyli to ten podmiot był beneficjentem jego pracy. Spółka (...) w zakresie wykonywania zamówień na biegi schodowe była w istocie podwykonawcą odwołującej się. Sąd Okręgowy uznał, że w tej sytuacji nie można było stwierdzić, że czynności ubezpieczonego w ramach umów cywilnoprawnych nie przyniosły spółce (...) żadnych wymiernych korzyści, skoro stanowiły one element procesu produkcji biegów schodowych, sprzedawanych przez tę spółkę we własnym imieniu i na własny rachunek. W istocie, gdyby wykonanie poszczególnych zamówień nie zostało przekazane spółce (...), odwołujący czynności w powyższym zakresie mógł wykonywać w ramach umów o pracę zawartych ze spółką (...), z tym że po godzinach pracy. Oznacza to, że poprzez zatrudnienie odwołującego w ramach umowy cywilnoprawnej przez spółkę (...), spółka (...), choć nadal była beneficjentem jego pracy, nie była obciążona obowiązkiem wypłaty mu wynagrodzenia za pracę w nadgodzinach i odprowadzenia z tego względu wyższych składek na ubezpieczenia społeczne. Jednocześnie, składek tych nie odprowadzała spółka (...), gdyż odwołujący nie podlegał obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym z tytułu umów cywilnoprawnych.

Odnosząc się do stanowiska pełnomocnika spółki (...), iż pracodawca nie może żądać od swoich pracowników informacji na temat zawarcia umów cywilnoprawnych z innym podmiotem, Sąd Okręgowy wskazał, że ma on jednak

prawo domagania się informacji o przychodach pracownika celem realizacji swych ustawowych obowiązków płatnika składek. Sąd Okręgowy podkreślił, że bez znaczenia dla sprawy pozostawało to, że pracodawca – płatnik składek nie ma faktycznej możliwości potrącenia składek w części finansowanej przez ubezpieczonego (do czego jest obowiązany na podstawie art. 17 ust. 2 ustawy systemowej) bezpośrednio z wynagrodzenia uzyskanego przez jego pracownika z tytułu umowy cywilnoprawnej (wynagrodzenie to jest bowiem wypłacane przez zleceniobiorcę).

W tym stanie rzeczy, Sąd Okręgowy – na podstawie powołanych przepisów prawa materialnego i art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. – oddalił wniesione odwołanie.

O kosztach postępowania Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z § 2 ust. 1 i 2, § 5 oraz § 11 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r., poz. 490).

Apelację od powyższego wyroku złożyła odwołująca (...) S.A., reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika, zaskarżając go w całości, Sądowi I instancji zarzucając:

1. sprzeczność istotnych ustaleń faktycznych Sądu z treścią zebranego materiału dowodowego, mającą istotny wpływ na zaskarżony wyrok, a mianowicie pominięcie okoliczności, które doprowadziły do zawarcia umów cywilnoprawnych pomiędzy pracownikami (...) a (...) Sp. z o.o. oraz nawiązania współpracy pomiędzy (...) S.A i (...) Sp. z o.o., a także charakteru tej współpracy, a co za tym idzie, przyjęcie przez Sąd, że J. K. wykonując czynności w ramach umowy cywilnoprawnej zawartej z (...) Sp. z o.o. faktycznie wykonywał pracę na rzecz swojego pracodawcy tj. (...) S.A.

2. naruszenie prawa procesowego, mające istotny wpływ na zaskarżony wyrok, a mianowicie art. 233 § 1 k.p.c. poprzez brak wszechstronnego rozważania materiału dowodowego w postaci zeznań G. B. oraz J. S. podczas, gdy stosując reguły swobodnej oceny dowodów należy uznać, że z zeznań wynikało, iż beneficjentem pracy wykonywanej przez J. K. w ramach umów cywilnoprawnych była wyłącznie zainteresowana (...) sp. z o.o.

W związku z powyższym apelująca wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez zmianę decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i stwierdzenie, iż przychód osiągnięty przez ubezpieczonego z tytułu zatrudnienia na umowę o pracę u płatnika składek (...) S.A. w związku z uzyskaniem przychodu z tytułu wykonywania umów zlecenia zawartych z (...) Sp. z o.o. nie stanowi podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe oraz ubezpieczenie zdrowotne, ewentualnie wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania. Ponadto wniósł o zasądzenie na rzecz odwołującej - (...) S.A. kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, z uwzględnieniem kosztów postępowania w obu instancjach.

Na rozprawie apelacyjnej, organ rentowy, reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika, wniósł o oddalenie apelacji i zasądzenie na jego rzecz kosztów zastępstwa procesowego za instancję odwoławczą.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje :

Apelacja okazała się bezzasadna.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, Sąd I instancji przeprowadził wyczerpujące postępowanie dowodowe, a zebrany materiał, wbrew twierdzeniom apelującej, poddał wszechstronnej ocenie z zachowaniem granic swobodnej oceny dowodów przewidzianej w art. 233 § 1 k.p.c. Na tej podstawie Sąd Okręgowy poczynił prawidłowe ustalenia faktyczne i rozważania prawne, które tutejszy Sąd w pełni podziela i przyjmuje za własne bez potrzeby ponownego ich przytaczania. W świetle powyższego zarzuty apelacji nie mogły prowadzić do zmiany bądź uchylenia zaskarżonego wyroku.

Istota sporu w rozpoznawanej sprawie sprowadza się do rozstrzygnięcia czy organ rentowy zasadnie ustalił wysokość podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne **J. K.**, wliczając do podstawy wymiaru tych składek kwoty wypłacone z tytułu zatrudnienia na podstawie umów o dzieło i umów zlecenia, które w ocenie organu rentowego były wykonywane przez ubezpieczonego na rzecz pracodawcy, tj. (...) S.A.

W pierwszej kolejności wskazać należało podstawy prawne niniejszego wyroku.

Zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt. 1 w zw. z art. 11 ust. 1 i art. 12 ust. 1 ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 963 j.t.) – obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu podlegają osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są pracownikami, z wyłączeniem prokuratorów.

Stosownie do art. 8 ust. 1 ustawy, za pracownika uważa się osobę pozostającą w stosunku pracy, z zastrzeżeniem ust. 2 i 2a.

W myśl art. 8 ust. 2a ustawy, za pracownika, w rozumieniu ustawy, uważa się także osobę wykonującą pracę na podstawie umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, albo umowy o dzieło, jeżeli umowę taką zawarła z pracodawcą, z którym pozostaje w stosunku pracy, lub jeżeli w ramach takiej umowy wykonuje pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy.

Zgodnie z art. 9 ust.1 ustawy, osoby, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1, 3, 10, 18a, 20 i 21, spełniające jednocześnie warunki do objęcia ich obowiązkowo ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi z innych tytułów, są obejmowane ubezpieczeniami tylko z tytułu stosunku pracy, umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, albo umowy o dzieło, jeżeli umowę taką zawarły z pracodawcą, z którym pozostają w stosunku pracy, lub jeżeli w ramach takiej umowy wykonują pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostają w stosunku pracy, członkostwa w spółdzielni, służby, pobierania świadczenia szkoleniowego, świadczenia socjalnego, zasiłku socjalnego albo wynagrodzenia przysługującego w okresie korzystania ze świadczenia górniczego lub w okresie korzystania ze stypendium na przekwalifikowanie. Mogą one dobrowolnie, na swój wniosek, być objęte ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi również z innych tytułów, z zastrzeżeniem ust. 1a.

Stosownie do art. 9 ust. 1a ustawy, ubezpieczeni wymienieni w ust. 1, których podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z tytułu stosunku pracy, członkostwa w spółdzielni, służby, pobierania świadczenia szkoleniowego, świadczenia socjalnego, zasiłku socjalnego lub wynagrodzenia przysługującego w okresie korzystania ze świadczenia górniczego lub w okresie korzystania ze stypendium na przekwalifikowanie w przeliczeniu na okres miesiąca jest niższa od określonej w art. 18 ust. 4 pkt 5a, podlegają również obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym z innych tytułów, z zastrzeżeniem ust. 1b i art. 16 ust. 10a.

Zgodnie z art. 18 ust. 1 w zw. z art. 6 ust. 1 pkt. 1 ustawy, podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe pracowników stanowi przychód, o którym mowa w art. 4 pkt 9, tj. przychód w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych z tytułu m.in. zatrudnienia w ramach stosunku pracy.

Stosownie do art. 18 ust. 1a ustawy, w przypadku ubezpieczonych, o których mowa w art. 8 ust. 2a, w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe uwzględnia się również przychód z tytułu umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia albo umowy o dzieło.

W myśl art. 20 ust. 1 ustawy, podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie chorobowe oraz ubezpieczenie wypadkowe stanowi podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i ubezpieczenia rentowe.

Zgodnie z art. 81 ust. 1 w zw. z art. 66 ust. 1 pkt 1 lit. a ustawy z 27 sierpnia 2004r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t.j. Dz. U. z 2008r. Nr 164, poz. 1027 ze zm.), do ustalenia podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne pracowników stosuje się przepisy określające podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe tych osób, z zastrzeżeniem ust. 5 i 6.

Przy ustalaniu podstawy wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne osób, o których mowa w ust. 1, nie stosuje się wyłączeń wynagrodzeń za czas niezdolności do pracy wskutek choroby lub odosobnienia w związku z chorobą zakaźną oraz nie stosuje się ograniczenia, o którym mowa w art. 19 ust.1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (art. 81 ust. 5 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej).

Podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne pomniejsza się o kwoty składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe i chorobowe finansowanych przez ubezpieczonych niebędących płatnikami składek, potrąconych przez płatników ze środków ubezpieczonego, zgodnie z przepisami o systemie ubezpieczeń społecznych.

Sąd Apelacyjny w wyniku kontroli instancyjnej orzeczenia uznał zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. za nietrafny. Zgodnie z art. 233 § 1 k.p.c., Sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału. W wyroku Sądu Najwyższego z 27 września 2002 r. w sprawie IV CKN 1316/00 wskazano, że ocena wiarygodności i mocy dowodów przeprowadzonych w danej sprawie wyraża istotę sądenia w części dotyczącej ustalenia faktów, tj. rozstrzygnięcia spornych kwestii na podstawie własnego przekonania sędziego powziętego w wyniku bezpośredniego zetknięcia się z dowodami. Powinna odpowiadać regułom logicznego myślenia wyrażającym formalne schematy powiązań między podstawami wnioskowania i wnioskami oraz uwzględniać zasady doświadczenia życiowego będące wyznacznikiem granic dopuszczalnych wniosków i stopnia prawdopodobieństwa ich przydatności w konkretnej sytuacji. Jeżeli z określonego materiału dowodowego sąd wyprowadził wnioski logicznie poprawne i zgodne z zasadami doświadczenia życiowego, to taka ocena dowodów nie narusza zasady swobodnej oceny dowodów przewidzianej w art. 233 k.p.c., choćby dowiedzione zostało, że z tego samego materiału dałoby się wysnuć równie logiczne i zgodne z zasadami doświadczenia życiowego wnioski odmienne. Tylko w przypadku wykazania, że brak jest powiązania, w świetle kryteriów wyżej wzmiankowanych, przyjętych wniosków z zebrany materiałem dowodowym, możliwe jest skuteczne podważenie oceny dowodów dokonanej przez sąd; nie jest tu wystarczająca sama polemika naprowadzająca wnioski odmienne, lecz wymagane jest wskazanie, w czym wyraża się brak logiki lub uchybienie regułom doświadczenia życiowego w przyjęciu wniosków kwestionowanych.

W postanowieniu z 2 grudnia 1999 r. w sprawie III CKN. 122/99 Sąd Najwyższy uznał, że sąd orzekający nie przekracza granic swobodnej oceny dowodów, gdy jego przekonanie odnośnie mocy poszczególnych dowodów i ich znaczenia dla sprawy oparte zostało na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału dowodowego, przy uwzględnieniu zasad doświadczenia życiowego i pozostaje w zgodzie z zasadami logicznego wnioskowania.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, Sąd I instancji przeprowadził w niniejszej sprawie postępowanie dowodowe w sposób staranny, nieuchybiający zasadzie swobodnej oceny dowodów wyrażonej w art. 233 § 1 k.p.c. Zgromadzone dowody Sąd Okręgowy oceniał wszechstronnie, tj. wiarygodność i moc poszczególnych dowodów oceniona została w odniesieniu do całokształtu pozostałych dowodów. Sąd I instancji dokonał ustalenia wszystkich okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia w sprawie i Sąd Apelacyjny podstawę faktyczną wyroku w pełni aprobuje.

Słusznie w ocenie Sądu Odwoławczego uznał Sąd I instancji, iż w sprawie zachodziła podstawa do uznania, że ubezpieczony w ramach umów cywilnoprawnych zawartych ze spółką (...) świadczył faktycznie pracę na rzecz odwołującej spółki (...), której był pracownikiem.

W ramach umów cywilnoprawnych ubezpieczony zajmował się bowiem produkcją elementów betonowych dla klienta odwołującej spółki i z wykorzystaniem jej materiałów, a więc świadczył faktycznie pracę na jej rzecz. Spółka (...) w zakresie wykonywania zamówień na biegi schodowe była w istocie podwykonawcą odwołującej.

Ubezpieczony czynności w powyższym zakresie mógł wykonywać w ramach umów o pracę zawartych ze spółką (...) z tym, że po godzinach pracy. Poprzez zatrudnienie ubezpieczonego w ramach umowy cywilnoprawnej przez spółkę (...), spółka (...), choć nadal była beneficjentem jego pracy, nie była obciążona obowiązkiem wypłaty mu wynagrodzenia za pracę w godzinach nadliczbowych i odprowadzania z tego tytułu wyższych składek na ubezpieczenia społeczne.

W tych okolicznościach w myśl art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych Sąd Apelacyjny podzielił ustalenia Sądu Okręgowego, że ubezpieczonego należy uznać za pracownika (...) w zakresie pracy wykonywanej na podstawie umów cywilnoprawnych zawartych ze spółką (...), a w konsekwencji również zaskarżona decyzja pozwanego była prawidłowa.

Uwzględniając powyższe, Sąd Apelacyjny oddalił apelację na podstawie art. 385 k.p.c.

O kosztach Sąd Apelacyjny orzekł zgodnie z ogólną zasadą odpowiedzialności za wynik procesu na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.k. w zw. z art. 99 k.p.c. i art. 108 § 1 k.p.c., zasądzając od odwołującej na rzecz pozwanego 3600 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w instancji odwoławczej. Wysokość kosztów zastępstwa procesowego ustalono na podstawie § 2 pkt 3 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. 2015r. poz. 1804 ze zm.).

del. SSO Roman Walewski	SSA Małgorzata Woźniak-Zendran	SSA Marta Sawińska
-------------------------	--------------------------------	--------------------